

POSTAVENIE POŠKODENÉHO V SÚVISLOSTI S TRESTNÝM ČINOM KORUPCIE

LADISLAV VLACHOVIČ

Fakulta práva, Paneurópska vysoká škola, Slovenská republika

Abstract in original language

Korupčná kriminalita je celospoločenským problémom, ktorý je prítomný tak v súkromnom, ako aj verejnom sektore. Jednotlivé korupčné trestné činy, ktoré sú obsiahnuté v slovenskej právnej úprave predstavujú komplexnú problematiku. Problematickým sa javí vzťah korupčných trestných činov a postavenia poškodeného, ktoré je v niektorých prípadoch vzhľadom na doterajšiu úpravu vylúčené. Problematickým sa javí aj postihovanie právnických osôb vzhľadom na aplikáciu ustanovení ohľadom nepravnej trestnej zodpovednosti právnických osôb, ktorá je súčasťou slovenského právneho poriadku.

Key words in original language

Korupčné trestné činy, poškodený, trestná zodpovednosť právnických osôb, vzťah korupcia a poškodený

Abstract

Corruption criminality is the problem of whole society which is presented in public as well as in private sector. Particular corruption crimes, which are covered in Slovak law regulations, are presented as a complex problematic. One possible problem which appears in the corruption crimes is a relationship between corruption crimes and status of aggrieved party. This relationship is excluded and not permitted at some particular cases. Another problem which may appear is sanctioning of legal entities by application of “untrue” legal liability which is the part of Slovak law regulations.

Key words

Corruption criminality, aggrieved party, criminal liability of legal persons, relation between corruption and aggrieved party

1. ÚVOD

Korupcia je pojem a problematika, ktorá je v súčasnosti preberaná a riešená na najvyššej úrovni riadenia štátu. Nejde len o dojem, že ku korupcii naozaj dochádza, ale aj o skutočnosť, že korupcia a korupčné správanie niektorých významných predstaviteľov štátu, či verejných činiteľov spôsobujú nemalé finančné, sociálne a iné hospodárske škody jednotlivým štátom.

Podľa odhadov nezávislých organizácii sa korupčné správanie rovná schodku štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Ide o tak významné objemy finančných zdrojov, ktoré nútia jednotlivé štáty, aby našli spôsob aj prostredníctvom platnej právnej legislatívy ako jej predchádzať prípadne ju legálnymi prostriedkami dokázať, usvedčiť

a následne sankcionovať. Každé korupčné správanie má byť odsúdené nielen po morálnej rovine, ale aj prostredníctvom nezávislej justície.

Možnosť korumpovať a byť korumpovaný je veľká. Ide totiž o to, čo slovo korupcia vo svojej podstate znamená. Vzniklo z latinského slova „rumpere“, čo znamená zlomiť, rozlomiť, pretrhnúť. Latinský výraz corruptus je potom vyjadrením následku tohto zlomu, je to teda ten, kto sa zlomil z hľadiska mravných princípov a ideálov, je zvrhlý, zvrátený a skazený.¹

Dokazovanie korupcie bolo a je veľmi obtiažne nakoľko páchanie korupčnej trestnej činnosti je čoraz sofistikovanejšie, keďže sa používajú najmodernejšie techniky a technológie na jej páchanie. Z týchto dôvodov je potrebné odpovedať na túto skutočnosť kreovaním najmodernejších prostriedkov a nástrojov na zisťovanie a odhaľovanie páchatel'ov korupčnej trestnej činnosti. Bezpochýb jedným z takýchto nástrojov a prostriedkov je aj inštitút agenta, ktorý je zakotvený aj v právnom poriadku Slovenskej republiky.

V prípade niektorých trestných činov vzniká ich spáchaním škoda, ktorá môže byť majetková, morálna či iná. Ak niektorá z týchto škôd vznikne, tak vznikne poškodenému nárok, ktorý spočíva v domáhaní sa náhrady škody aj prostredníctvom sústavy súdov.

Poškodený ako osoba, ktorej bolo trestným činom zasiahnuté do jej práv a slobôd a bol jej spôsobený škodlivý následok, má v trestnom konaní významné postavenie. Toto postavenie vychádza zo základných procesných zásad, v plnom rozsahu im zodpovedá a je predpokladom naplnenia základných úloh trestného konania. Z týchto dôvodov je dodržiavanie ustanovení, ktoré garantujú práva poškodeného v trestnom konaní, veľmi dôležité.

V rámci svojho príspevku sa chcem zamerať na možný legislatívny problém, ktorý nie je riešený v rámci právnej úpravy Slovenskej republiky. A to vznik poškodeného pri trestnom čine korupcie.

Budem sa zaoberať otázkou či obvinená osoba z trestného činu korupcie po medializovaní jej osoby a neskoršom stiahnutí obžaloby či dokonca odsúdení iného pachateľa za ten istý trestný čin, sa má právo označovať za poškodeného. Poslednou otázkou, ktorou by som sa chcel zaoberať je, aký by bol reálny postih právnickej osoby, ako účastníka korupčnej trestnej činnosti, z pohľadu trestnej zodpovednosti právnických osôb.

---

¹Bližšie pozri zdroj: http://www.transparency.sk/studie/pkns/studia_pkns_1-1.htm, 06.02.2010

2. DEFINÍCIA POJMU KORUPCIA A POŠKODENÝ

2.1 DEFINÍCIA POJMU KORUPCIA

Jednoznačná definícia pojmu korupcia neexistuje. Je viacero definícií, pričom každá vychádza z rôznych prameňov a oblastí spoločenského života. Väčšina z definícií pojmu korupcia vychádza z toho, že korupčné správanie je také, pri ktorom sa niekto zachová nepoctivo pri plnení zverených úloh, vyplývajúcich z jeho/jej postavenia. Takéto ponímanie korupcie poukazuje na to, že korupcia sa netýka len verejných činiteľov, ale aj osôb, ktoré svojím ekonomickým alebo politickým postavením majú verejný vplyv, alebo vo svojej správe majú verejné financie alebo statky. Je však potrebné zdôrazniť, že korupcia nie je len problémom verejného sektora ale aj súkromného sektora.

Napríklad úrad boja proti korupcii Prezídia policajného zboru definuje korupciu nasledovne:

„**Korupcia** je spoločenský jav vnímaný ako jedna z najväčších hrozieb pre stabilitu demokratického a právneho štátu, trhovej ekonomiky, sociálneho a ekonomického pokroku.“

Návrh Konvencie Organizácie spojených národov o postupe proti korupcii definuje korupciu nasledovne:

Za korupčné jednanie sa považuje "ponuka, sľub alebo akákoľvek výhoda v niečí prospech ako neprímeraná pohnútkou pre výkon alebo nevykonanie povinnosti a vyjednávanie požiadaviek, prijatie akejkoľvek výhody ako neprímeranej pohnútky pre výkon alebo nevykonanie povinnosti."

Na IX. Kongrese OSN v Káhire v roku 1995 bola korupcia definovaná ako:

"úplatkárstvo alebo iné chovanie vo vzťahu k osobám, ktorým bola zverená zodpovednosť, ktorá ovplyvňuje plnenie ich povinností vyplývajúcich z ich postavenia a smeruje k získaniu nepatričných výhod akéhokoľvek druhu pre nich samotných alebo pre iných."

Každá krajina má vlastnú predstavu problematiky korupcie. Multilaterálne medzinárodné zhromaždenia sa preto nikdy nedohodli na jej definícií. Po viacročných rokovaníach dospeli ku kompromisom len o jednotlivých formách korupcie.

Aj právny poriadok Slovenskej republiky zakazuje len jednotlivé formy korupcie, charakterizované v rôznych kombináciách

postavením príjemcu výhody, zámerom konania a výsledkom. Podľa čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky povinnosti možno ukladať len na základe zákona. Zákony Slovenskej republiky korupciu mimo uvedené jednotlivé formy nezakazujú, a to aj vedome v minulosti i súčasnosti. Mimo tieto jednotlivé formy nie je korupcia protiprávna a je v rozpore len s normami morálky väčšej či menšej časti spoločnosti. Právnymi prostriedkami je preto možné sankcionovať len tú časť korupcie, ktorá je protiprávna. Ostávajúcu časť je možné postihovať len prostriedkami morálneho pôsobenia alebo ju presúvať právnymi úpravami do protiprávnej oblasti. Protiprávnosť uvedených jednotlivých foriem korupcie je vyhlásená ustanoveniami Trestného zákona o prijímaní úplatku, o podplácaní a nepriamej korupcii, a okrem toho už len niektorých čiastkových právnych ustanovení. Pojem korupcia je oveľa širší ako úplatkárstvo. Je to nielen úplatkárstvo, ale aj akékoľvek iné správanie osôb alebo vo vzťahu k osobám, ktoré majú zverené zodpovednosti vo verejnom alebo súkromnom sektore, ktoré odporuje ich

povinnostiam vyplývajúcim z ich postavenia a smeruje k získaniu nenáležitých výhod akéhokoľvek druhu pre nich alebo iných. Zahŕňa okrem iného aj zneužívanie právomocí a postavenia, spreneveru verejných prostriedkov, zvýhodňovanie známych (klientelizmus) a zvýhodňovanie príbuzných (nepotizmus).

Pojem korupcia je teda možné definovať ako: „skazenosť, predajnosť, úplatkárstvo, teda prijímanie úplatku i podplácanie, ale aj akékoľvek správanie k osobám, ktorým sú zverené kompetencie vo verejnom alebo súkromnom sektore, ktoré odporuje povinnostiam vyplývajúcim z ich postavenia a ktoré smeruje k získaniu nenáležitých výhod.“²

V každom prípade korupcia a korupčné trestné činy sú negatívnym prvkom v spoločnosti a je potrebné prijať efektívne opatrenia na jej úplné alebo aspoň čiastočné odstránenie.

2.2 SLOVENSKÁ PRÁVNA ÚPRAVA

Samotná úprava korupcie je obsahnutá v ôsmej hlave a treťom dieli Trestného zákona. Tretí diel pod názvom „korupcia“ pozostáva z deviatich paragrafov a to zo skutkovej podstaty trestného činu:

prijímania úplatku (§328 až §331)

podplácania (§332 až §335)

nepriamej korupcie (§336)

---

² IVOR, J. a kol.: Trestné právo hmotné, osobitná časť. Bratislava: IURA EDITION, 2010, s. 350

Prijímanie úplatku je vyjadrené v § 328 až § 331 Trestného zákona. Základná skutková podstata je opísaná nasledovným spôsobom v § 328 ods. 1:

„Kto priamo alebo cez sprostredkovateľa pre seba alebo pre inú osobu prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok, aby konal alebo sa zdržal konania tak, že poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, potrestá sa odňatím slobody na dva roky až päť rokov.“³

V § 329 Trestného zákona je vyjadrená skutková podstata, ktorá je taktiež prijímaním úplatku avšak súvisí s obstarávaním vecí všeobecného záujmu⁴. Napokon pre komplexnosť úpravy trestného činu prijímania úplatku je obsiahnutý aj trestný čin prijímania úplatku zahraničným verejným činiteľom.

Trestný čin podplácania je druhým z trestných činov, ktorý je súčasťou korupčnej kriminality. Trestný čin je obsiahnutý v § 332 až § 335 Trestného zákona. Jeho základná skutková podstata je vymedzená v § 332 ods. 1 Trestného zákona:

„Kto priamo alebo cez sprostredkovateľa sľúbi, ponúkne alebo poskytne úplatok inému, aby konal alebo sa zdržal konania, tak že poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, alebo z tohto dôvodu priamo alebo cez sprostredkovateľa sľúbi, ponúkne alebo poskytne úplatok inej osobe, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.“⁵ Rovnako ako v prípade trestného činu prijímania úplatku aj tu rozoznávame trestný čin podplácania v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu ako aj trestný čin podplácania zahraničného verejného činiteľa.

Trestný čin nepriamej korupcie je posledným z korupčných trestných činov, ktorý je obsiahnutý v § 336 Trestného zákona. Trestný čin je taktiež zrkadlovo postavený. Je teda vyjadrený rovnaký vzťah ako v prípade prijímania úplatku a podplácania. Konkrétne v tomto prípade oproti sebe stoja nepriame prijímanie úplatku a nepriame podplácanie. Základným rozdielom uvedeným v skutkovej podstate je, že pri trestnom čine nepriamej korupcie sa jedná o prijímanie úplatku a podplácanie v súvislosti s pôsobením

---

³ § 328 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁴ § 131 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov: „záujem presahujúci rámec individuálnych práv a záujmov jednotlivca, ktorý je dôležitý z hľadiska záujmov spoločnosti.“⁴

⁵ § 332 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov

prostřednictvím svojho vplyvu na výkon právomoci osôb ako napríklad verejný činiteľ, zahraničný činiteľ alebo na osoby, ktoré majú zamestnanie, povolenie, funkciu alebo postavenie.

Slovenská právna úprava komplexne pokrýva korupčnú trestnú činnosť. V rámci ustanovení Trestného zákona je obsiahnutý trestný čin prijímania úplatku a zároveň je postihované aj konanie v podobe trestného činu podplácania. Napokon sa slovenský Trestný zákon zaoberá aj nepriamou korupciou a nezabúda ani na zahraničného verejného činiteľa, ktorý môže byť takiež subjektom niektorého z trestných činov korupcie. Trestný zákon v rámci jednotlivých častí pojednáva aj o prijímaní úplatku a podplácaní v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu. Komplexnosť právnej úpravy bola do slovenského právneho poriadku dotváraná a dopĺňaná postupne.

Trestný zákon pri vymedzení jednotlivých korupčných trestných činov pracuje s pojmom úplatok. Pod úplatkom je potrebné rozumieť: „vec, majetkové alebo nemajetkové plnenie, na ktoré nie je právny nárok.“⁶

Pod pojmom úplatok nie je možné rozumieť napríklad poskytnutie všimného alebo vďačného, nakoľko pri ich poskytovaní sa nebude jednať o konanie, resp. zdržanie sa konania v dôsledku čoho došlo k porušeniu povinností zákonom vymedzených osôb alebo sa nebude jednať o vec všeobecného záujmu.

2.3 DEFINÍCIA POJMU POŠKODENÝ

Trestný poriadok definuje poškodeného v § 46 ods. 1 ako: „osobu, ktorej bolo trestným činom ublížené na zdraví, spôsobená majetková, morálna alebo iná škoda alebo boli porušené či ohrozené jej iné zákonom chránené práva alebo slobody.“⁷

Podľa ustálenej rozhodovacej činnosti súdov treba za poškodeného považovať fyzickú alebo právnickú osobu (i štát), a to aj vtedy, ak jej páchatel škodu spôsobenú trestným činom ešte pred začatím trestného stíhania, prípadne počas jeho priebehu, celú nahradil.

Pojem poškodeného Trestný poriadok teda definuje pomerne široko, pretože za škodu spôsobenú trestným činom považuje nielen ublíženie na zdraví alebo majetkovú škodu, ale aj morálnu či inú škodu, teda škodu v širšom slova zmysle t.j. akýkoľvek škodlivý zásah do práv a záujmov dotyčného subjektu, ktoré sú chránené zákonom, aj keď škodlivý zásah nemá za následok vznik nároku na náhradu

---

⁶ § 131 ods. 3 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁷ § 46 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov

škody. Naviac poškodeným v zmysle § 46 ods. 1 Trestného poriadku je aj ten, komu boli porušené alebo ohrozené zákonom chránené práva alebo slobody.

Trestný poriadok rozlišuje v trestnom konaní dve kategórie poškodených:

a/ poškodení, ktorí nemajú nárok na náhradu škody, majú len tzv. procesné práva (§ 46 ods. 1 Trestného poriadku),

b/ poškodení, ktorí majú nárok na náhradu škody spôsobenej trestným činom (ďalej len „nárok na náhradu škody“) v trestnom (adhéznom) konaní. Títo poškodení majú okrem procesných práv uvedených v § 46 ods. 1 Trestného poriadku, aj právo si uplatniť svoje nároky na náhradu škody priamo v tomto konaní (§ 46 ods. 3, 287 ods. 1 Trestného poriadku).

3. VZŤAH KORUPCIE A POSTAVENIA POŠKODENÉHO

Korupcia je druh kriminality, pri ktorej vystupujú minimálne dva subjekty a to „korumpujúci subjekt a korumpovaný subjekt. Ide o veľmi špecifický druh kriminality, kedy niekto teda korumpujúci niečo ponúka a očakáva svoj prospech z niečoho a niekto teda korumpovaný o niečo požiada, či prijíma a umožňuje poskytnúť sľúbený prospech.

Toto korupčné správanie sa deje väčšinou za zavretými dverami. Myslím tým, že povedomie korumpovaných a korumpujúcich je v súčasnej dobe na takej vysokej úrovni, že celý proces korupcie sa odohráva mimo verejných miest, svedkov a väčšinou nie osobne. Techniky a metódy ako korumpovať si našli aj svoju „legálnu formu“ ako napríklad sprostredkovateľské zmluvy. Ide o prípad, kedy sprostredkovateľ akože sprostredkuje určitý právny vzťah pre objednávateľa. Treba si však uvedomiť skutočnosť, že sprostredkovateľ je nastrčená firma, ktorá celý prospech prevedie na osobu korumpovaného a objednávateľ je v konečnom dôsledku korumpujúcim subjektom. Sú aj mnohé iné špecifické metódy a spôsoby páchania korupčnej trestnej činnosti.

Z každého právneho vzťahu je niektorý zo subjektov ten, ktorý na danom obchode alebo poskytovaní služby profituje. Ide o jeden z najzákladnejších princípov trhovej ekonomiky. Problém, podľa môjho názoru, vznikne, ak niektorý z uchádzačov o tú istú službu korumpuje a je v konečnom rozhodnutí vyhlásený ako víťaz súťaže. V prípade dokázania trestného činu korupcie sa súťaž môže zrušiť, ale medzičasom nastanú iné právne a ekonomické skutočnosti, ktoré spôsobia predrazenie danej služby, prípadne zníženie profitu pre druhého v poradí. Podľa platnej právnej úpravy si tento po novom víťazný subjekt nemôže uplatniť náhradu škody.

„Korupčný vzťah je primárne vzťahom viacčlenným. Okrem základných subjektov, korumpovaného a korumpujúceho, môžu byť

na tejto trestnej činnosti zúčastnené aj iné osoby. Môže ísť o sprostredkovateľa alebo aj o prípad nepriamej korupcie. Pri úvahách o trestnej zodpovednosti sprostredkovateľa je veľmi dôležité poznanie, či sprostredkovateľ vedel o podstate konania medzi hlavnými subjektmi korupčného vzťahu, alebo bol ovplyvnený krycou legendou tak, že o tejto podstate vedieť nemohol. Špecifikom korupčného vzťahu je, že v ňom nie je možné personifikovať poškodeného resp. obeť tohto trestného činu. Korupcia ako taká má povahu konkrétnej dohody (výmenného obchodu), ktorá je výhodná pre obe zúčastnené strany. Žiadna z nich nie je z trestnoprávneho hľadiska korupciou dotknutá a aj z toho dôvodu žiaden zo zúčastnených subjektov tiež nemá záujem na odhalení korupčného konania. Poškodeným z korupčných trestných činov môžu byť tretie osoby rozdielne od základných subjektov korupčného vzťahu v podobe poškodených na úkor neoprávnene zvýhodnených či uprednostnených na základe korupčnej dohody. Vo všeobecnosti je však poškodeným štát a spoločnosť ako celok.⁸

„Jeden zo základných charakteristických znakov je, že ide o obojstranne výhodný vzťah, nakoľko každý z hlavných zúčastnených subjektov ním získava určitú nenáležitú výhodu a tak v konečnom dôsledku nemožno v tomto vzťahu personifikovať poškodeného z korupčného trestného činu (obeť)“⁹ Oba uvedené citáty sa zhodujú v tom, že je nereálne určiť osobu poškodeného. Práve o tejto skutočnosti je možné polemizovať. Z tohto dôvodu sa domnievam, že stojí za úvahu, či sa majú poprední právni odborníci a legislatívci zaoberať možnosťou, či sa dá daná osoba personifikovať, ako poškodený.

Predsa tam, kde je víťaz je aj porazený. Myslím si, že vo vyššie popísanom prípade to možné je. Ved' samotnú korupciu môžu orgány činné v trestnom konaní odhaliť až po dlhšom čase, kedy je služba dodaná, prípadne dielo dokončené.

Ako ďalší príklad uvádzam prípad korupcie z prostredia akademickej pôdy, kde bol použitý aj aktívny agent (agent provokatér). Ide o prípad, kedy bol aktívnym agentom oslovený docent určitej fakulty, a teda zo strany agenta bol korumpovaný, navádzaný na spáchanie korupčného trestného činu. Následne bol aj vyšetrovaný, ale k odsúdeniu nedošlo. Vysokoškolskému pedagógovi vznikla nielen, podľa môjho názoru, morálna ujma, o ktorej jasne hovorí definícia pojmu poškodený. Tá mu vznikla kvôli medializácii celej udalosti aj

---

⁸ BALÁŽ, P., JALČ, A.,: Spoločensko-právna ochrana pred korupciou, Vydavateľstvo Trnavskej univerzity, Veda- Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava 2006, s. 28 - 30

⁹ TÓTHOVA, M: - Právna úprava postihu korupcie a jej vplyv na modus operandi korupčných trestných činov a možnosti odhaľovania korupcie, Slovenská akadémia vied, Bratislava, 2011

vd'aka postupu polície, ktorá ho vyviedla z priestorov vysokej školy v putách. V konečnom dôsledku jeho postavenie v spoločnosti bolo zjavne oslabené nehovoriac o akademickej pôde, na ktorej pôsobil. Vzniká teda otázka: Či by takýto subjekt mohol byť v postavení poškodeného? Faktom je, že mu bola spôsobená morálna ujma, teda škoda. Podľa našej platnej právnej úpravy by takýto subjekt nemohol byť v postavení poškodeného. Zostáva jediná možnosť, a to uplatnenia náhrady škody v rámci občianskeho súdneho konania. V tomto prípade je však nutnosťou vyčíslenie takto spôsobenej škody, čo s určitosťou nie je jednoduché alebo je to absolútne vylúčené.

Faktom však zostáva skutočnosť, že akademikova povest' zostáva našt'rbená a že obvinenie z korupcie už zostane s jeho osobou spojené. Ja osobne si myslím, že mu morálna ujma vznikla, nakoľko v povedomí odbornej ale i laickej verejnosti, prípadne v povedomí študentov vysokej školy jeho morálny kredit klesol.

Podobný prípad by mohol nastať aj u konkrétnej právnickej osoby, ktorá vykonáva svoju podnikateľskú činnosť. Ak by nastala skutočnosť, že by bol napríklad vlastník alebo iný konateľ spoločnosti obvinený z trestného činu prijímania úplatku (pri usvedčovaní by bol použitý agent provokatér) a výsledkom vyšetrovania by sa dospelo k záveru, že ku korupcii nedošlo, existovala by nejaká reálna možnosť náhrady škody pre vlastníka, resp. konateľa právnickej osoby? Ako dôsledok pre právnickú osobu by bolo spôsobenie škody, napríklad stratou dôvery u klientov, alebo stratou zákazok a podobne, v dôsledku čoho by došlo k obrovským stratám. Posunúť vec do občianskeho konania s domáhaním náhrady škody je takmer nemožné, nakoľko sa nedá vyčísliť prípadná strata zisku u budúcich klientov.

Z druhej strany pohľadu ostáva otázne aj postihovanie právnických osôb za korupčnú kriminalitu vzhľadom na trestnú zodpovednosť právnických osôb. Je potrebné podotknúť, že korupčných trestných činov sa z väčšej miery dopúšťajú právnické osoby prostredníctvom osôb oprávnených konať. Je potrebné takéto konanie postihovať, keďže sa stáva, že samotné konanie takýchto osôb nie je postihované z dôvodu nemožnosti vypátrať ich, nakoľko štruktúra právnických osôb je veľmi komplikovaná. Zároveň je potrebné podotknúť, že tento druh kriminality by mal byť prísne postihovaný, keďže mnoho krát sa jedná o prevratné sumy, ku ktorým dochádza napríklad v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu.

Aktuálna slovenská právna úprava umožňuje postihovanie právnických osôb prostredníctvom tzv. nepravej trestnej zodpovednosti právnických osôb, konkrétne umožňuje právnickej osobe uložiť kvázi trestnoprávnu sankciu:

zhabanie peňažnej čiastky¹⁰ a

zhabanie majetku¹¹

História prijatia tejto úpravy bola veľmi komplikovaná. V pomeroch Slovenskej republiky: „Trestná zodpovednosť právnických osôb bola predmetom diskusií na pôde slovenského zákonodarného zboru už od roku 2004. Neskôr tomu tak bolo v roku 2005, následne v roku 2006 boli predložené dva návrhy, predposledným bol návrh z roku 2008 a napokon návrh z roku 2010, ktorý ako jediný prešiel schválením Národnou radou Slovenskej republiky. Jednotlivé predkladané návrhy, až na ten posledný z roku 2010 stroskotali na nejednotnosti a vôli zákonodarcov zaviesť trestnú zodpovednosť právnických osôb a teda aj skutočne postihovať ich protiprávnu činnosť. Samotné návrhy od roku 2004 až do roku 2010 prešli mnohými a zásadnými zmenami.“¹²

Výsledkom tohto procesu bolo prijatie úpravy v podobe nepravnej trestnej zodpovednosti právnických osôb. Je však potrebné zdôrazniť, že aj keď samotná úprava bola prijímaná v dlhom časovom úseku, v praxi (účinnosť nadobudla 1. septembra 2010) ešte nebola použitá. Je teda možné povedať, že aj otázkou postihovania právnických osôb za korupčné trestné činy prostredníctvom kvázi trestnoprávnej sankcie zhabania majetku je potrebné sa zaoberať a venovať tejto otázke pozornosť. V podmienkach Slovenskej republiky je však prvoradá uplatňovanie prijatej úpravy trestnej zodpovednosti právnických osôb.

4. ZÁVER

Záverom je potrebné podotknúť či by nebolo vhodné modifikovať trestnoprávnu úpravu poškodeného do takej miery, aby aj osoby, ktoré boli stranou v trestnom konaní – vo veci korupčného trestného činu a nebol voči nim vyslovený odsudzujúci rozsudok, by sa mohli domáhať náhrady škody, ktorá im bola spôsobená. K vyššie uvedeným situáciám by nemalo ani dochádzať, nakoľko podklad pre použitie agenta provokátéra by mal byť natoľko dostatočný, že ku spáchaniu trestného činu (prijímania úplatku) by došlo aj bez vydania príkazu. Celému konaniu musí predchádzať „dokonalé“ vyšetrovanie, aby k situáciám, kde nie je možné personifikovať poškodeného vôbec nedochádzalo.

---

¹⁰ § 83a zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹¹ § 83b zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹² MEDELSKÝ, J., Trestná zodpovednosť právnických osôb v slovenskom právnom poriadku, In zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie COFOLA 2010. Brno: PF MU, 2011, s. 2-3

Literature:

- BALÁŽ, P., JALČ, A.,: Spoločensko-právna ochrana pred korupciou, Vydavateľstvo Trnavskej univerzity, Veda-Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava 2006, s. 28 - 30
- IVOR, J. a kolektív, Trestné právo hmotné, Všeobecná časť 1, Bratislava: Iura Edition, 2010, ISBN 978-80-8078-308-2
- MEDELSKÝ, J., Trestná zodpovednosť právnických osôb v slovenskom právnom poriadku, In zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie COFOLA 2010. Brno: PF MU, 2011, s. 2-3, s. 14 ISBN 978-80-210-5582-7
- TÓTHOVA, M., Právna úprava postihu korupcie a jej vplyv na modus operandi korupčných trestných činov a možnosti odhaľovania korupcie, IN: BARANY, E. a kol., Právo a jeho prostredie, s. 356 a nasl., Slovenská akadémia vied, Bratislava, 2011, ISBN 978-80-8095-072-9
- TÓTHOVA, M., Špecifiká odhaľovania korupcie, Notitiae ex academia Bratislavensi Iurisprudentiae, č. 1, 2011, s. 85, ISSN 1337 6810
- Zákon č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Transparency international:
http://www.transparency.sk/studie/pkns/studia_pkns_1-1.htm,
06.02.2010

Contact – email

ladislav.vlachovic@gmail.com